

Vår saksbehandler: Knut Maarud

Vår dato:
14.10.2016
Vår
referanse:
2016/180

Deres dato:
16.08.2016
Deres
referanse:

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep

0032 Oslo

Høring - lærlingklausul - uttalelse fra Faglig råd for teknikk og industriell produksjon

Det faglige rådet har mottatt høring fra Kunnskapsdepartementet datert 16.08.2016. Høringen gjelder forskrift om plikt til å stille krav om bruk av lærlinger ved offentlige anskaffelser. Rådet behandlet høringen i møte onsdag 14.09.2016, hvor arbeidsutvalget fikk i oppdrag å avgi høringsuttalelse.

Som det framgår av [høringsbrevet](#) er det en utfordring for utdanningssystemet at mange søkere til læreplass blir stående uten kontrakt, og at flere bransjer mangler faglært arbeidskraft. Både partene i arbeidslivet, politiske partier og statlige myndigheter er opptatt av at tilstrekkelig antall læreplasser etableres. Dette ble bl a formalisert i [samfunnskontrakten](#) for flere læreplasser 2012-2015, hvor innskjerping av lærlingklausulen var et sentralt tiltak. Av høringen framgår følgende:

1. Det er satt terskelverdier på 1,1 og 1,75 mill ex mva. Oppdrag under dette omfattes ikke av bestemmelsene
2. Oppdrag under tre måneders varighet omfattes ikke av bestemmelsene
3. Varekontrakter omfattes ikke av bestemmelsene
4. Det kreves ikke godkjenning som lærebedrift for å levere inn anbud. Krav om at leverandør skal være lærebedrift og bruk av lærling skal være oppfylt ved arbeidets oppstart.
5. Forskriften krever at en eller flere lærlinger deltar i arbeidet med gjennomføring av kontrakten. Det angis ikke noe krav om antall lærlinger i forhold til oppdragets størrelse.
6. Ved brudd på bestemmelsene kan søksmål reises for domstolen eller klagenemnda for offentlige anskaffelser.

Flere undersøkelser har vist at lærlingklausuler har liten effekt i form av nye læreplasser. Dette gjelder både i Danmark, i Norge, og i fylker og i bedrifter som har innført lærlingklausul. Det faglige rådet registrerer også at klausulen særlig retter seg mot byggenæringen, og ikke mot store og små oppdragsgivere innen mekaniske fag. For eksempel er det uklart i hvilken grad fergetrafikken vil bli omfattet av bestemmelsene.

Det bør også problematiseres nærmere om ikke innkjøper kan sette tilsvarende krav ved innkjøp av varer der det er relevant og forholdsmessig. Eksempler kan være innkjøp av kontorinnredning som møbler til offentlige bygg, og matvarer.

Rådet ser at slike bestemmelser kan begrense antall tilbydere, og at enkelte leveranser til det offentlige kan bli dyrere som følge av skjerpede krav. Samtidig har staten et samfunnsansvar for å bidra til tilstrekkelig læreplasser, noe som blant annet framgår av samfunnskontrakten for flere læreplasser.

Det faglige rådet tviler på at bestemmelsene i særlig grad vil bidra til flere læreplasser innen teknikk og industriell produksjon. Rådet mener derfor at både terskelverdier, krav til varighet på oppdragene, antall lærlinger som skal knyttes til oppdraget og andre bestemmelser bør være strengere enn det som foreslås. En bør vurdere om kr 500.000 ekskl. mva er riktig terskelverdi og om det er tilstrekkelig med 1 måneds varighet.

Med hilsen

Liv Christiansen
leder

Tone Belsby
nestleder